

symposium

bodem breed

expertise
bodem en ondergrond

Toezicht en handhaving in de Omgevingswet

Welke kansen biedt de nieuwe wet aan T&H?

ODIN
KENNISMANAGEMENT VOF

Brengt de Omgevingswet iets nieuws voor toezicht & handhaving?

- Introductie Odin: wie zijn wij en wat doen wij?
- Serie publicaties in Dier & Milieu (PDM) over 'Wat verwacht de Omgevingswet van toezicht, handhaving en opsporing?
- 2 rode draden:
 - Pro-actief/aan de voorkant: interne adviesfunctie (landelijk, regionaal en lokaal)
 - Samenwerken in de uitvoering: binnen/buiten organisaties

Omgevingswet als aanjager om kennis te ontwikkelen, te delen en te borgen

1. Bij het opstellen (of evalueren) van de regels: beleid/vergunningverleners én T&H samen
2. Bij de samenwerking in de uitvoering:
 - Integraal => wie voert regie/coördineert?
 - Regels VTH: past het nog bij decentrale regels?
 - LHS: past het nog?
 - Informatie-uitwisseling: voldoende?
 - Vertrouwen in wie?
3. Kennis is kracht: 2-richtingsverkeer!

Het woord is aan

1. Wat heeft T&H nodig ter voorbereiding op de Omgevingswet.
Marco Rams (Programma Aan de slag met de Ow)
2. Hoe geef je vertrouwen vorm bij de samenwerking in de uitvoering vanuit de opdrachtgeversrol?
Rik de Visser (Stantec)
3. Gewoon doen: samen een achterstandswijk aanpakken. Wat gaat goed en wat kan beter?
Aaldrik Hulshof (RUD Utrecht)

symposium

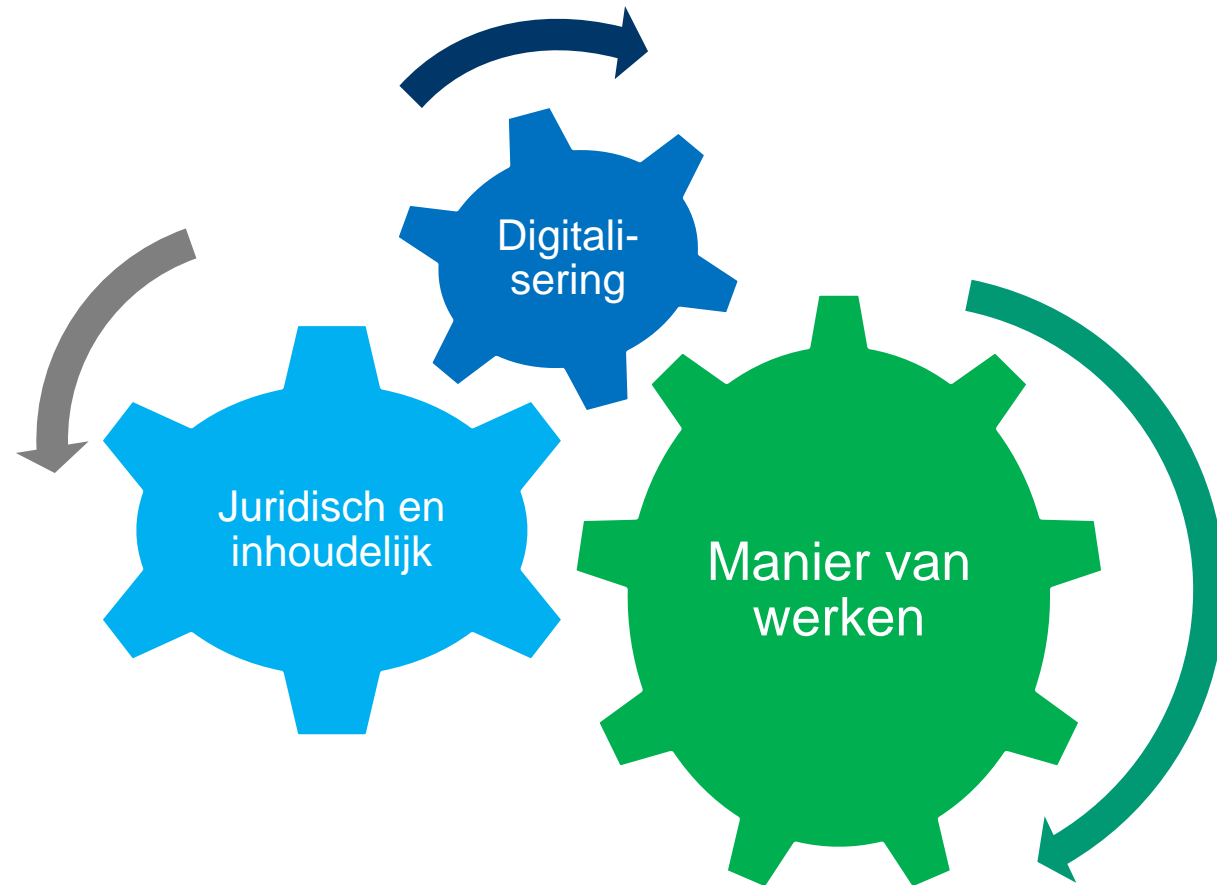
bodem breed

expertise
bodem en ondergrond

Ondersteuningsbehoefte toezichthouders en handhavers Omgevingswet

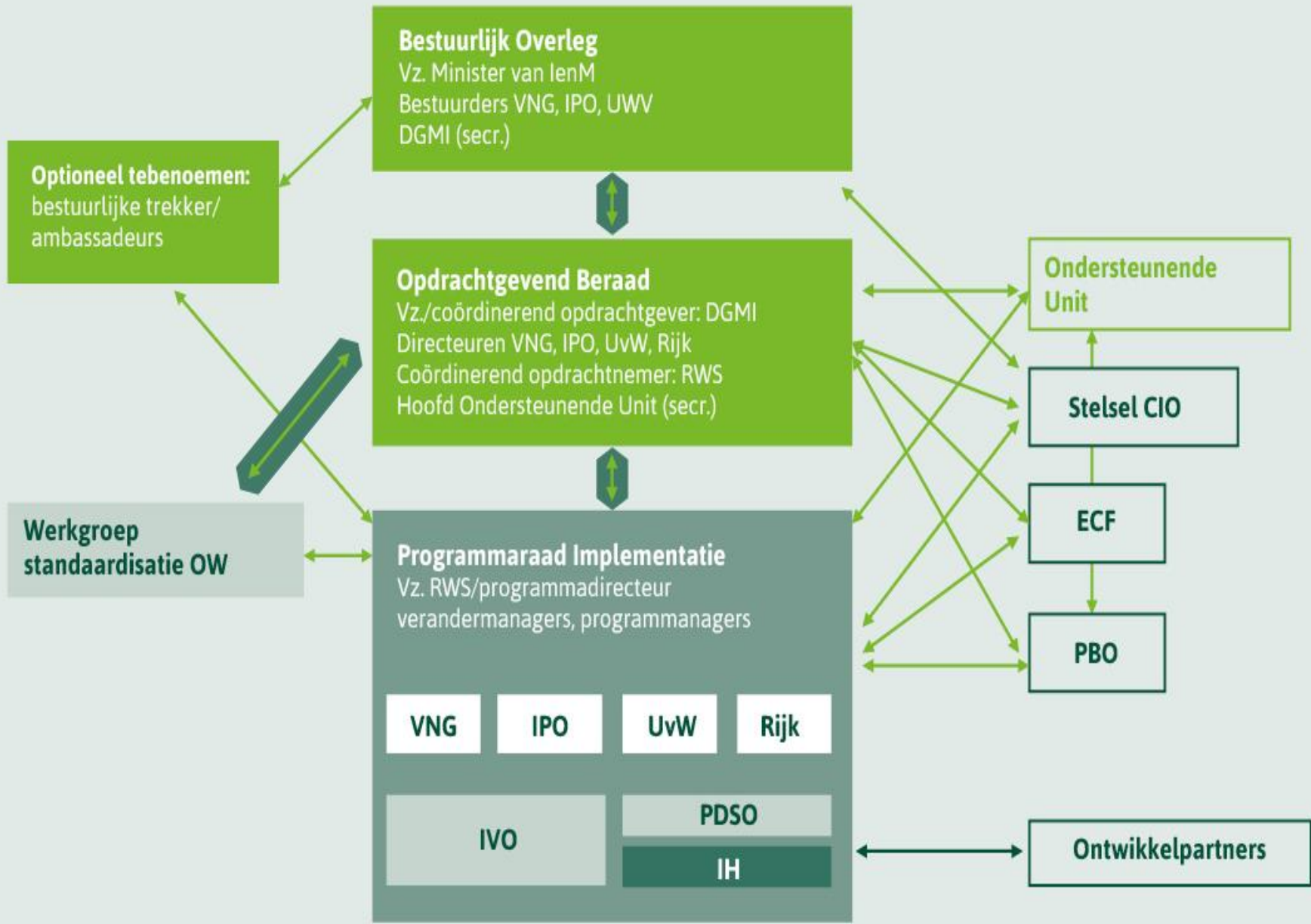
*Marco Rams, programma Aan de slag met de Omgevingswet
8 november 2017*

Omgevingswet meer dan een wet...

Juli 2015: ondertekening Bestuursakkoord

Figuur 13: Governance voor de implementatie van de Omgevingswet. De donkere (verticale) pijlen zijn sturingslijnen. De lichtgroene pijlen zijn relatielijnen

Werkwijze

Interbestuurlijke projectgroep VNG, IPO, UvW en Rijk

*VTH complexe bedrijven uitgezonderd

Signalen ophalen in bijeenkomsten, interviews ('early adopters') en reflectie landelijke bijeenkomst.

25 interviews met 42 personen in september-oktober:

11 gemeenten, 3 provincies, 8
omgevingsdiensten, 2 waterschappen, 2
veiligheidsregio's, IL&T, RWS, OM,
Politieacademie

Praktijkdag T&H 30 oktober 2017

Rapport en advies aan programmaraad
programma Aan de slag met de Omgevingswet

Uitspraken voorbereiding en kennis (geïnterviewden)

- We zijn nog in de verkennende fase.
- Er is maar een klein deel van de organisatie mee bezig.
- We werken nu met oefensessies, als ware de Omgevingswet er al.
- Voornamelijk ruimtelijk ingestoken; we bespreken nog niet wat het instrumentarium gaat brengen en wat de nieuwe sturingsfilosofie is.

Conclusie: alle benaderde organisaties zijn bezig met de voorbereiding op de Omgevingswet. De mate waarin verschilt per organisatie.

Uitspraken over verbeterdoelen (geïnterviewden)

- Straks is het meer aan de omgeving zelf wat er moet gebeuren in een gebied en wij faciliteren dat.
- De vindbaarheid van de regels gaat achteruit.
- Voorspelbaarheid op gespannen voet met maatwerk en geest van de Omgevingswet.
- Voor de burger wordt de Omgevingswet geweldig! Het realiseren van verwachtingen is een hele opgave. Dat gaat niet van vandaag op morgen.
- Ik hoop dat de handhaafbaarheid van de Omgevingswet voldoende blijft en dat de overheid voldoende barrières opwerpt om misbruik en criminaliteit te voorkomen.
- Binnen (overheid) en buiten (burgers en bedrijven) moeten zichzelf opnieuw uitvinden.
- Wanneer je integraal wil werken, dan moet je digitaal ook integraal werken.

Conclusie: men ziet de invoering van de Omgevingswet als een grote transitie, zowel voor de overheid als de maatschappij, waarbij het (enige) jaren zal duren voordat de doelen (deels) bereikt worden.

3. Grootste veranderingen en uitdagingen (geïnterviewden)

- **Cultuuromslag en andere houding en gedrag van toezichthouders**
- Doelregelgeving en zorgplicht
- De verschuiving van vergunningverlening naar toezicht en handhaving
- De impact van de verandering hangt af van de beleidskeuzen van het bevoegd gezag
- Belangenafweging aan de voorkant, daarover te communiceren en daarmee draagvlak te krijgen.

Beleidsmatig alles samenbrengen in de omgevingsvisie en het omgevingsplan

Uitspraken over veranderingen (geïnterviewden)

- Moeten nog meer inhoudelijke kennis hebben om gelijkwaardigheid te kunnen beoordelen.
- Hoe zorgen we dat we de juiste mensen in dienst hebben?
- Om te zorgen dat we anders gaan werken nemen we ieder jaar een aantal junioren in dienst. Dat zijn de nieuwe jonge cultuurdragers met een brede discipline als achtergrond.
- Een supertoezichthouder ga je niet vinden. Men moet zich bewust worden dat er collega's zijn met andere kennis.
- De bestuurlijke afwegingsruimte zit vooral bij geur, geluid, horeca, festivals en bedrijvigheid. Daar willen bestuurders de ruimte hebben.

Conclusie: de cultuuromslag ziet men als de grootste verandering. Er is zicht op wat er moet gebeuren op hoofdlijnen, maar er leven ook nog veel vragen.

Uitspraken over doelregelgeving en zorgplicht (geïnterviewden)

- We gaan het lokaal weer invullen met beleidsregels.
- Je krijgt straks verschillende soorten toezichthouders; zij die toezien op eenvoudige zaken en anderen die toezien en acteren op meer complexe activiteiten (vergunningen).
- Het opleidingsniveau wordt hoger.
- Handhavers moeten met één mond spreken.
- Bedrijven vragen om duidelijkheid: vertel mij nu maar hoe het moet.
- Het is van twee kanten wennen.
- Wanneer er door participatie meer mensen aan de voorkant worden betrokken, dan kan het aantal juridische processen meevallen.
- Het is een kwestie van ervaring, oefenen, delen en je neus stoten.

Conclusie: er leven verschillende beelden en verwachtingen, maar allen verwachten dat deze ontwikkeling meer tijd, kennis en vaardigheden vraagt.

Voorlopige conclusies (interviews en bijeenkomsten)

- Alle overheden zijn bezig met de voorbereiding op de Omgevingswet. De mate waarin verschilt per organisatie.
- Toezichthouders en handhavers lijken de cultuuromslag als de grootste verandering te zien. Er is bij hen zicht op wat er moet gebeuren op hoofdlijnen, maar er leven ook nog veel vragen.
- Over het werken met doelregelgeving en zorgplicht bestaan bij toezichthouders en handhavers verschillende beelden en verwachtingen. Men verwacht dat deze ontwikkeling meer tijd, kennis en vaardigheden vraagt.

Wensen voor ondersteuning (voorlopig overzicht)

- Kennisoverdracht specifiek voor toezicht en handhaving en toegespitst op de verschillende organisaties
 - Ondersteuning bij ontwikkeling van andere manier van werken. Ook burgers en bedrijven meenemen in verandering
- Oefensessies en rollenspellen
- Concrete ondersteuningstools (was-wordt tabellen, checklists, functieprofielen)
- Digitale uitwisseling informatie
- Loket 'melding tegenstrijdigheden Omgevingswet en snelle reparatie'

N.B. - Gezamenlijk optrekken alle overheidsorganisaties

- Toezicht en handhaving aan voorkant werkprocessen betrekken

HET NIEUWE OMGEVINGSSTELSEL

De 4 verbeteringen

Minder en overzichtelijke regels, meer ruimte voor initiatieven en lokaal maatwerk en vertrouwen als uitgangspunt. Dat is waar de Omgevingswet voor staat. Het doel van een initiatief in de fysieke leefomgeving moet centraal staan in plaats van de vraag: 'mag het wel?'.

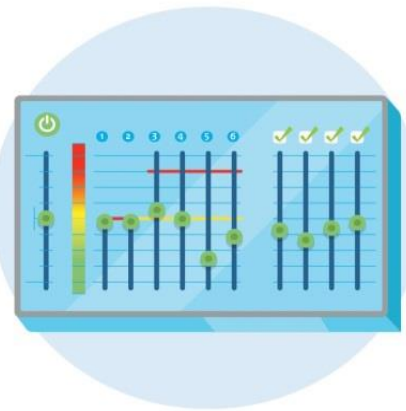
1 Inzichtelijk omgevingsrecht

Van een wirwar aan regels naar een inzichtelijk en voorspelbaar stelsel dat eenvoudig is in gebruik.

2 Leefomgeving centraal

Van een sectorale naar een samenhangende benadering van de leefomgeving in beleid, besluitvorming en regelgeving.

3 Ruimte voor maatwerk

Meer ruimte voor decentrale overheden voor gebiedsgericht maatwerk en het maken van eigen afwegingen.

4 Sneller en beter

Snellere en betere besluitvorming over projecten in de fysieke leefomgeving.

symposium

bodem breed

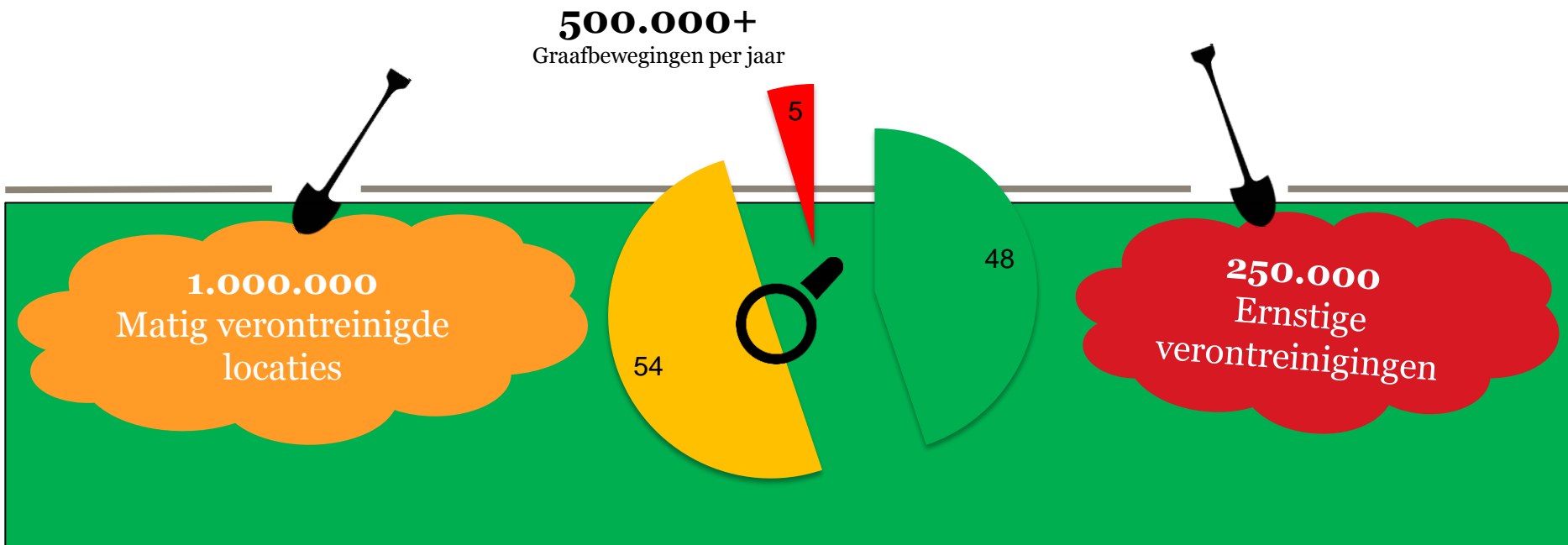
expertise
bodem en ondergrond

Hoe geef je vertrouwen (vorm)?

Rik de Visser, 8 November 2018

De context

·jaarlijks zo'n 25.000 graafbewegingen in ernstige verontreinigingen

·Wie meldt (niet)?

Bodemverontreiniging en -toezicht

Algemene regels	Vergunningen
Lokaal maatwerk	Meldingen
Digitale informatie	
Vertrouwen	Reactief

Vertrouwen?

Verwachting dat degene die jij vertrouwt, zal handelen op een manier die jou niet zal benadelen

- Kwaliteit van de relatie
- Geloofwaardigheid
- Betrouwbaarheid
- Transparantie

Afwachten helpt niet, rondrijden werkt niet, maar wat dan wel?

- .sturen op risico's en informatie
- .digitale ondergrond: waar verontreinigd?

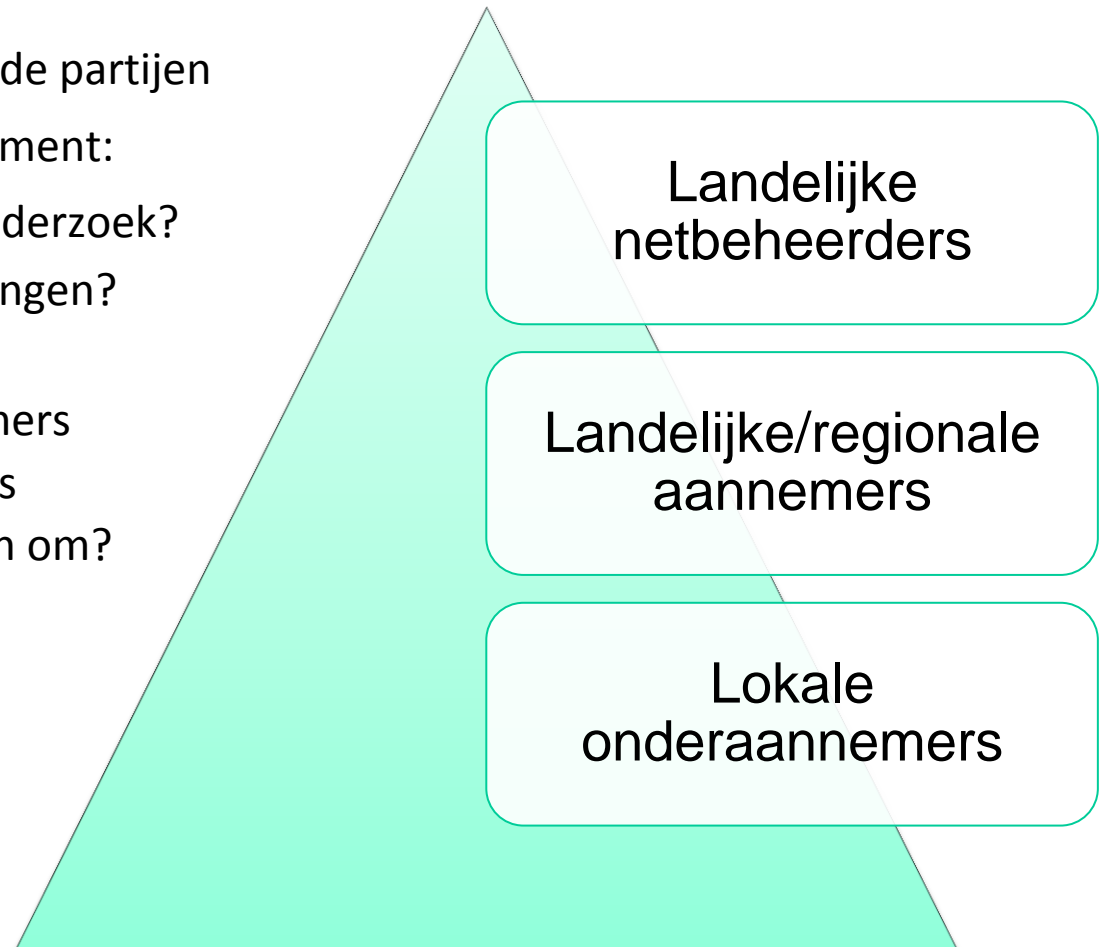
The screenshot shows a GIS application interface. The top part displays a map of Nijmegen with various colored overlays representing different data layers. Below the map, there is a search bar and a table of soil investigation records. The table has columns for 'Datum aanvraag', 'Bodemadviseur', 'Adres', 'Gemeente', 'Provincie', 'Bodemkwaliteit', 'Laatste update', and 'Aanvraagnummer'.

Datum aanvraag	Bodemadviseur	Adres	Gemeente	Provincie	Bodemkwaliteit	Laatste update	Aanvraagnummer
26/2/2016 10:41	Caspar.Schoffelman	Sportstraat 6	Kerkrade	Limburg	Schoon	21/4/2017 15:26	TEL
26/2/2016 11:04	Jan.Snel	Jos Klijnenlaan 602	Sittard-Geleen	Limburg	Basisklasse	2/3/2016 10:58	Lon
25/2/2016 9:41	Bodem.MWH	Baarleseweg 56	Alphen-Chaam	Noord-Brabant	Schoon	25/2/2016 12:29	TEL
3/3/2016 11:28	Caspar.Schoffelman	Rijnsburgstraat 9 +2	Amsterdam	Noord-Holland	3TOF	10/6/2016 10:06	VW
4/3/2016 14:19	Caroline.vanderZee	Surinamelaan 23	Hilversum	Noord-Holland	Basisklasse	8/3/2016 16:54	VW
26/1/2016 0:00	Marc.vanHoogstrater	1e Hogeweg 10	Zeist	Utrecht	Schoon	23/3/2016 13:14	CI
11/2/2016 10:52	Bouke.Duenk	A15-Ouverture	Sliedrecht	Zuid-Holland	Basisklasse	17/3/2016 10:22	BAA
4/2/2016 9:44	Evelien.Vervoort	Agricolastraat 1	Groningen	Groningen	3TOF	24/3/2016 10:22	VIB

Hoe hebben de ketenpartners de naleving geborgd?

- Selectie van belangrijkste gravende partijen
- Auditen van compliance management:
 - Altijd aantoonbaar (voor)onderzoek?
 - Procedures bij verontreinigingen?
 - Meldingen en plannen
 - Gecertificeerde aannemers
 - Opgeleide medewerkers
 - Hoe gaat men met storingen om?

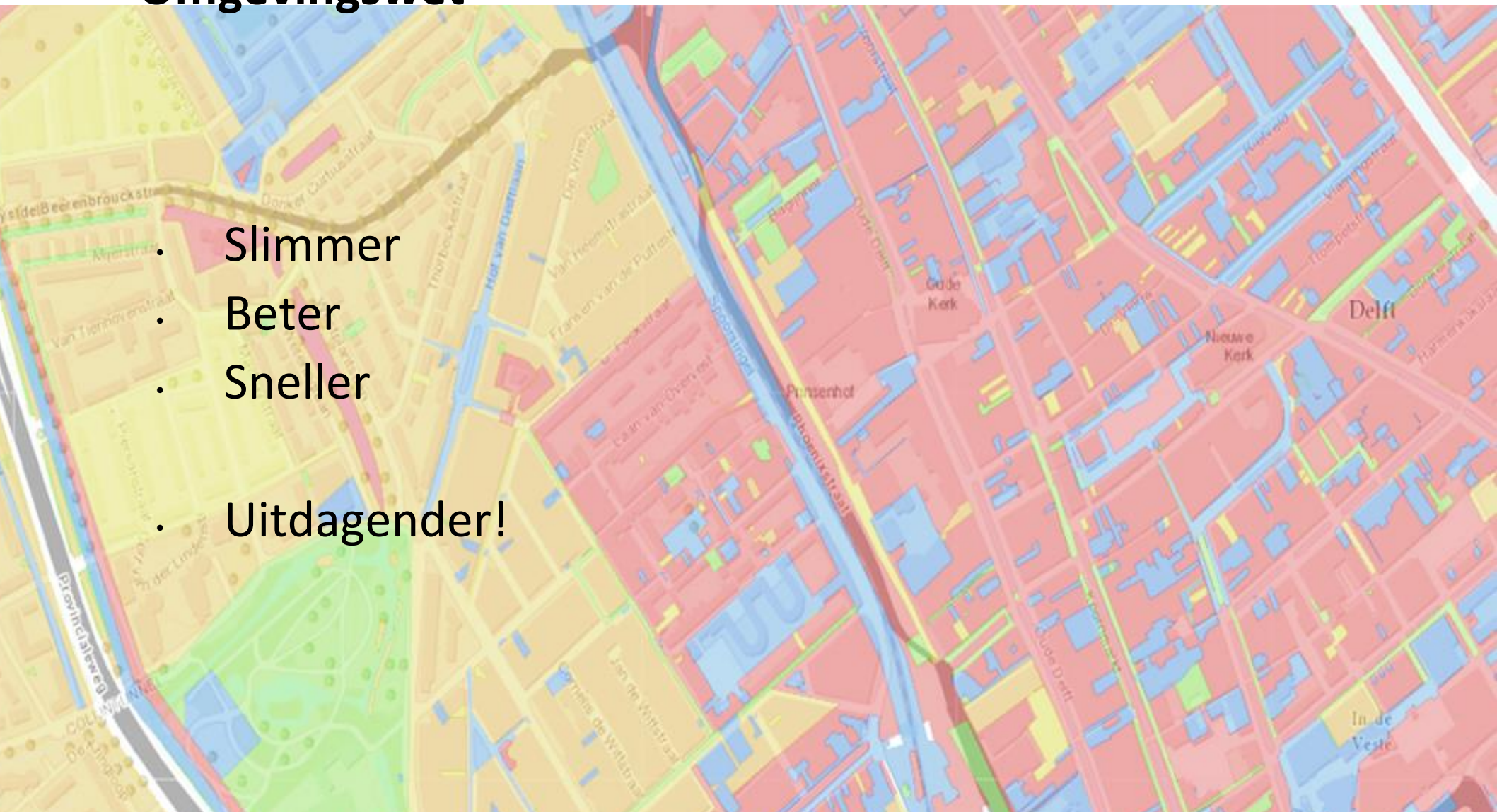
Kan ik je vertrouwen?

Omgevingswet

- Slimmer
- Beter
- Sneller

- Uitdagender!

symposium

bodem breed

expertise
bodem en ondergrond

**Toezicht in de Toekomst Is Nu:
leefbaarheid in een probleemwijk.**

Toekomst Is NU (TIN)

Huidige trend in de maatschappij

- Vervangen van mensen door digitale systemen (onbemande tankstations, kassa medewerkers, pinautomaten, webshops etc.)
- Bezuinigingen (zie ook bij de bouw en verzorging)
- Ontwikkelingen steeds meer afhankelijk van derden/geld
- Vertrouwen in de markt (certificerende instellingen e.d.)

Aandachtswijk en problemen

Resultaat integrale controle – acties => handhavingstrajecten:

2014 - 2016: sluiting van

- één hennepwekerij,
- negen zaken in verband met illegaal gokken
- acht massagesalons in verband met illegale prostitutie
- twee bedrijven in verband met drugs(overlast) en een woning met een hennepplantage.

Controle-acties: 3 tot 4 keer per jaar gecoördineerd door de gemeente X in samenwerking met politie, NVWA, Inspectie SZW, Stedin, UWV.

Naast sluiting: boetes, intrekken van vergunning, opleggen individuele sluitingstijden (ook op basis van individuele controle- en toezichtsacties).

Probleemanalyse

- Illegale bedrijvigheden (gokhuizen, drugs)
- Leegstand
- Verpaupering wijken
- Verandering van bestemmingen
- Toetsen van wet- en regelgeving

Eerste stappen betere leefomgeving

Maart 2017:

- Aankoop vijf winkelunits aangekocht door gemeente X + 1 winkelunit van particulier => totaal 6 woonappartementen gerealiseerd met tuin en achterom.
- Planning verbouwing: start na de zomer en oplevering eind 2017/begin 2018.
- Verkeersremmende maatregelen: instellen 30 km zones.

Vervolg en de relatie met bodem

- Huidige bodemkwaliteit = industrie op grond van bodemkwaliteitskaart => wonen.
- **NU:** Bestemming wonen (in de tuindelen 0,5 m-mv leeflaag en bestrating).
- **Straks:** Geen leeflaag? In de Omgevingswet ontstaat meer lokale speelruimte.
- Gemeente kan aan de knoppen draaien en daarvoor beleid maken. Dus nu aan de voorkant meedenken.